

Øget klarhed om forskeres ytringsfrihed

Forskere på danske universiteter må gerne udtale sig som privatpersoner i den offentlige debat. Også på områder, hvor de har leveret forskning til offentlige myndigheder.

Det står klart efter, at Miljø- og Fødevareministeriet har svaret Folketingets Ombudsmand, at standardvilkårene i nye kontrakter mellem universiteter og myndigheder ikke indebærer begrænsninger i den enkelte forskers ytringsfrihed eller krav om tavshedspligt, der rækker ud over lovgivningens almindelige regler.

"Der er nu skabt øget klarhed på et vigtigt område for ytringsfriheden. Ministeriet har tilkendegivet, at de nye standardvilkår ikke begrænser den enkelte forskers ytringsfrihed. Det er godt for både den enkelte forsker og informationsniveauet i vores samfund", siger Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen. Han understreger vigtigheden af, at forskerne med deres særlige viden inden for deres arbejdsområde kan bidrage til den offentlige debat.

Sagens forløb

I forbindelse med debatten om Landbrugspakken kom det i foråret 2016 frem, at forskere på Aarhus Universitet havde leveret forskning til Miljø- og Fødevareministeriet, og at universitetet og ministeriet havde aftalt, at forskerne ikke måtte udtale sig om den leverede forskning.

Det fremgik af dækningen, at Miljø- og Fødevareministeriet ville revidere standardvilkåret om tavshedspligt. Ombudsmanden bad derfor om at blive orienteret om resultatet af ministeriets revision og ministeriets overvejelser i den forbindelse.

Ombudsmanden modtog de nye kontrakter og ministeriets overvejelser den 16. januar 2017, og ombudsmanden bad derefter i marts 2017 ministeriet om at svare på, om de nye kontrakter medfører nogen begrænsning af forskernes ytringsfrihed. Den 7. april 2017 svarede ministeriet ombudsmanden, at standardvilkårene i de nye kontrakter ikke indebærer begrænsninger for den enkelte forskers eller andre offentligt ansattes ytringsfrihed.

22. juni 2017

NYHED

Under henvisning hertil har ombudsmanden besluttet ikke at foretage sig yderligere i anledning af sine henvendelser til ministeriet.

Ombudsmanden har alene bedt om at blive orienteret om resultatet af ministeriets revision af standardvilkåret om tavshedspligt og ministeriets retlige overvejelser i forbindelse med revisionen. Ombudsmanden har således ikke foretaget en undersøgelse af hele indholdet af de nævnte kontrakter.

Yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52.

Områdechef Kirsten Talevski, tlf. 33 13 25 12

Om den ytringsfrihed offentligt ansatte har som privat personer, se nærmere Justitsministeriets vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed. Det er alene forskeres ytringsfrihed i forhold til disse regler, som ombudsmanden har interesseret sig for i den aktuelle sag.

Forskere har også i et vist omfang ret til at ytre sig som led i egne tjenstlige aktiviteter. Det følger således af universitetsloven, at forskere har forskningsfrihed og forsker frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer i den tid, hvor de ikke er pålagt opgaver. Det fremgår også af loven, at universitetet som central viden- og kulturbærende institution skal udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

Ombudsmanden har tidligere taget stilling til, hvilke begrænsninger i retten til at ytre sig en professor var underlagt i forbindelse med udtalelser som led i egne tjenstlige aktiviteter. Se FOB 2005.385.

Se ombudsmandens brev af 21. juni 2017 til Miljø- og Fødevareministeriet.

Ombudsmanden rejste en lignende sag over for Undervisningsministeriet. Se ombudsmandens brev af 21. juni 2017 til Undervisningsministeriet her.